

Warszawa, dnia 19 maja 2020 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

DD3.056.3.2020

W związku z wystąpieniem z dnia 13 lutego 2020 r., zawierającym wniosek o zainicjowanie zmian w prawie polegających na zwolnieniu emerytur od podatku, uprzejmie informuję, że stanowi ono petycję w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870). Działając zatem na podstawie art. 10 ust. 1 tej ustawy, wyjaśniam co następuje.

Zmiany ustrojowe rozpoczęte w 1989 r. wymagały wprowadzenia nowych systemowych rozwiązań w różnych dziedzinach życia. Naturalną konsekwencją reform gospodarczych mających na celu wdrożenie gospodarki rynkowej było wprowadzenie również głębokich zmian w sferze podatkowej. Jednym z jej przejawów była uchwalona przez Sejm RP w dniu 26 lipca 1991 r. ustawa o podatku dochodowy od osób fizycznych¹⁾, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1992 r. i w kompleksowy sposób uregulowała opodatkowanie tym podatkiem dochodów osiąganych przez osoby fizyczne. Ustawa ta, zwana dalej „ustawą PIT”, obowiązuje do dnia dzisiejszego.

Podstawową zasadą, na jakiej oparta jest ustawa PIT, jest powszechność opodatkowania. Zgodnie z tą zasadą, opodatkowaniu podlegają wszelkiego rodzaju dochody, z wyjątkiem dochodów wprost wymienionych przez ustawodawcę jako wolne od podatku, bądź dochodów, od których Minister Finansów zaniechał poboru podatku.

Zgodnie z przepisami ustawy PIT, emerytura i renta stanowi źródło przychodu, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 12 ust. 7 ustawy PIT i podlega opodatkowaniu według obowiązującej skali podatkowej.

Podkreślenia wymaga, że w momencie wprowadzenia podatku dochodowego od osób fizycznych (od 1992 r.), wszystkie krajowe emerytury, renty oraz wynagrodzenia za pracę zostały ubruttowione, tj. podwyższone o kwotę należnego podatku w taki sposób, aby po potrąceniu podatku, wypłacone świadczenie nie było niższe od świadczenia jakie przysługiwało przed wprowadzeniem podatku dochodowego.

Powyższe rozwiązanie podatkowe, dotyczące opodatkowania świadczeń emerytalnych i rentowych, podobnie jak cała ustawa PIT, zostały wypracowane w wyniku szerokiej merytorycznej dyskusji społecznej oraz parlamentarnej.

¹⁾ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.).

Niewątpliwie odstępianie od opodatkowania emerytur i rent, rozumiane jako ich wypłata w kwocie brutto, zwiększyłyby dochody pozostające do dyspozycji osób pobierających te świadczenia. Niemniej jednak zwolnienie z opodatkowania emerytur i rent nie znajduje „systemowego” uzasadnienia, bowiem stosownie do postanowień art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy PIT, składki – określone w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych – zapłacone w roku podatkowym bezpośrednio na własne ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe podatnika oraz osób z nim współpracujących, albo potrącone w roku podatkowym przez płatnika ze środków podatnika, podlegają odliczeniu od dochodu, który stanowi podstawę opodatkowania podatkiem od osób fizycznych.

Skoro kwoty składek na ubezpieczenia społeczne obniżały podstawę opodatkowania, uzasadnionym i sprawiedliwym jest, aby opodatkowaniu podlegały świadczenia, które są następstwem tych składek, czyli emerytury i renty. Stąd też podnoszony w petycji argument o podwójnym opodatkowaniu emerytalnych dochodów nie znajduje uzasadnienia.

W petycji poruszona została również kwestia zbyt niskiej kwoty wolnej od podatku w wysokości 3 091 zł. Zatem pragnę wyjaśnić, że jej wysokość (poprzez określenie wysokości kwoty zmniejszającej podatek), mechanizm jej stosowania oraz korygowania, reguluje art. 27 ust. 1 i 1a–1d ustawy PIT.

Przy czym od 2018 r. maksymalna wysokość kwoty wolnej od podatku wynosi 8 000 zł. W maksymalnej wysokości korzystają z niej osoby o najniższych dochodach (nieprzekraczających 8 000 zł), co oznacza, że nie mają one obowiązku zapłaty podatku. W przypadku osób o dochodach rocznych przekraczających 8 000 zł kwota wolna od podatku maleje wraz ze wzrostem dochodów w ten sposób, że dla osób osiągających dochód na poziomie 127 000 zł, lub wyższym, nie przysługuje. Kwota wolna od podatku ma obecnie zatem degresywny charakter (maleje wraz ze wzrostem dochodów).

Odnosząc się natomiast do kwestii zwolnienia z opodatkowania dla młodych podatników, uprzejmie wyjaśniam.

Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. poz. 1394) z dniem 1 sierpnia 2019 r. wprowadziła do ustawy PIT nowe rozwiązanie adresowane do ludzi młodych – zwolnienie od podatku części przychodów ze stosunku pracy i stosunków pokrewnych oraz z umów zlecenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 148 ustawy PIT.

Tak ukształtowany zakres podmiotowy i przedmiotowy zwolnienia wynika z celu, który ma być zrealizowany. Celem tym jest aktywizacja zawodowa osób młodych poprzez ułatwienie im wejścia na rynek pracy. Stąd zwolnienie od podatku adresowane jest do podatników do 26. roku życia, czyli starszych o rok od osób, które co do zasady kończą naukę i podejmują stałą pracę (*vide* art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy PIT). Jednocześnie nie chodzi o każdy rodzaj pracy zarobkowej, a wyłącznie wykonywanej w ramach stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy, pracy nakładczej, służby oraz umowy zlecenia zawartej z firmą, będących najpopularniejszymi formami zatrudnienia organizowanymi przez zatrudniającego. Stąd zakresem zwolnienia nie są objęte inne przychody.

Ponadto uprzejmie informuję, że ustawa PIT przewiduje szereg rozwiązań, które uwzględniają indywidualną zdolności do płacenia podatku. Należą do nich w szczególności zwolnienia przedmiotowe, odliczenia oraz konstrukcja skali podatkowej, która uzależnia wysokość stawki podatku oraz tzw. kwoty wolnej od wysokości uzyskanych dochodów.

Warto podkreślić, że katalog zwolnień przedmiotowych obejmuje ponad 190 tytułów wyłączonych z opodatkowania tym podatkiem. Wśród nich znajduje się wiele o charakterze socjalnym np. świadczenia z pomocy społecznej, zapomogi, jednorazowa pomoc materialna ze środków publicznych w związku z zaistniałym zdarzeniem losowym, stypendia socjalne, dodatki mieszkaniowe, ryczałt na zakup opału, dodatki energetyczne otrzymywane przez odbiorcę wrażliwego energii elektrycznej, świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, czy świadczenia wypłacane bezrobotnym za wykonanie prac społecznie użytecznych. W katalogu tym znajdują się również świadczenia adresowane do emerytów np. te otrzymane od byłych zakładów pracy lub związków zawodowych, do wysokości 3 000 zł w roku podatkowym.

Z kolei w ramach odliczeń podatnik może między innymi zmniejszyć kwotę podatku obliczonego według skali podatkowej o składki na ubezpieczenie zdrowotne (do 7,75% podstawy ich obliczenia), jakie zapłacił ze środków własnych.

Z dniem 1 października 2019 r. nastąpiła powszechna obniżka obciążeń podatkowych między innymi poprzez obniżenie z 18% do 17% stawki podatku z pierwszego przedziału skali podatkowej.

Zmianę tę wprowadziła ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1835). Jej efektem jest dalsze (w stosunku do roku 2018) obniżenie obciążeń fiskalnych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, w tym osób pobierających świadczenie emerytalno-rentowe.

Należy także podkreślić, że Rząd wspiera emerytów i rencistów poprzez przyznanie prawa do „trzynastej emerytury”. Począwszy od 2020 r. warunki nabywania prawa do „trzynastej emerytury” oraz zasady jej wypłaty określa ustawa z dnia 9 stycznia 2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz. U. poz. 321). Przy czym obecnie jest to rozwiązanie wpisane na stałe do systemu prawnego (w 2019 r. przyznanie „trzynastej emerytury” nastąpiło na mocy ustawy przewidującej jednorazową wypłatę takiego świadczenia²⁾).

Ponadto Rada Ministrów w dniu 25 lutego br. przyjęła projekt ustawy o kolejnym w 2021 r. dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów. Projekt ten jest zawarty w druku sejmowym nr 280 i w dniu 23 marca 2020 r. został skierowany do pierwszego czytania do sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

Przedmiotem odrębnych prac parlamentarnych jest również inna inicjatywa ustawodawcza zbieżna z postulatem zawartym w petycji. Jest to obywatelski projekt ustawy – Emerytura bez podatku oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 38).

Jak wynika z informacji zamieszczonych na stronie Sejmu RP, w dniu 22 stycznia 2020 r. odbyło się pierwsze czytanie projektu, po którym druk sejmowy nr 38 został skierowany do Komisji Finansów Publicznych oraz Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

²⁾ Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r. (Dz. U. poz. 743).

Stanowisko rządu wobec tego projektu zostanie wyrażone w oficjalnym dokumencie przekazanym przez Prezesa Rady Ministrów Marszałkowi Sejmu RP. Będzie również prezentowane przez przedstawiciela rządu w toku dalszych prac legislacyjnych.

Przedstawiając zatem powyższe wyjaśnienia uprzejmie informuję, że w Ministerstwie Finansów nie są planowane obecnie prace legislacyjne mające na celu zwolnienie z podatku rent i emerytur.

Z upoważnienia Ministra Finansów

Aleksander Łożykowski

Dyrektor

Departamentu Podatków Dochodowych

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/